

פסע נגד השלום

כאיש העוסק בתיאוריה של השלום, אני מביע את הערכתי לאורי אבנרי שעבר לביירות המערבית כדי לבוא במגע עם אויבי ישראל. מעשה אמוץ זה זוכה בהערכת כל שוחרי השלום והמגוינים על זכויות-האדם. ליריביו, המגנים אותו בשל מעשה זה, ייאמר: מילחמת-ההתקפה של ישראל נגד לבנון והריגתם וגירוי-שם של אזרחים הפנים-מפסע על-ידי ההפצצות הישראליות, הינם בגדר טראגדיה גדולה. על-פי החוק ההתקפה היא פסע נגד השלום. כך נאמר בחוזה לונדון מאוגוסט 1945, שיש לו חשיבות רבה לגבי מישפט העמים. חוזה זה של מישפט העמים היה אחד היסודות למישפטי נירנברג אחרי מילחמת העולם השנייה. כשורה שלום וכמישפטן אני מגנה כל מעשה איבה וכל פגיעה בזכויות-האדם בכל מילחמה. לכן אני מגנה גם את כל מעשי האלימות של הפלסטינים בעבר וגם כל מילחמה הרוצחת אחים.

קראתי פעם דברי-נבואה שאמרה: "ישראל תבצע פסע גדול". אני מאמין עתה כי מילחמת-ההתקפה הבלתי-אנושית של ישראל נגד לבנון, שבה הושמדו אנשים רבים חפים-מפסע, מהווה את הפסע הזה. אני מברך את הרבבות הרבות של אזרחי ישראל שיצאו נגד מילחמה תוקפנית זאת ומביע סולידריות עימם.

ד"ר סטפן מצוברגר, ז"ה

הכותב הוא מחבר הספר צפיזים בעידן היריעני.

מעשה אמיץ

איחולי החמים על המעשה הפוליטי האמיץ והמבריק כל-כך, אשר עשית בתחום העיתונות בימים אלה, הראיון עם ערפאת.

קלוד בורדה, צרפת

קלוד בורדה הוא אחד החשובים שבין אנשי הרוח בצרפת.

מה המחיר

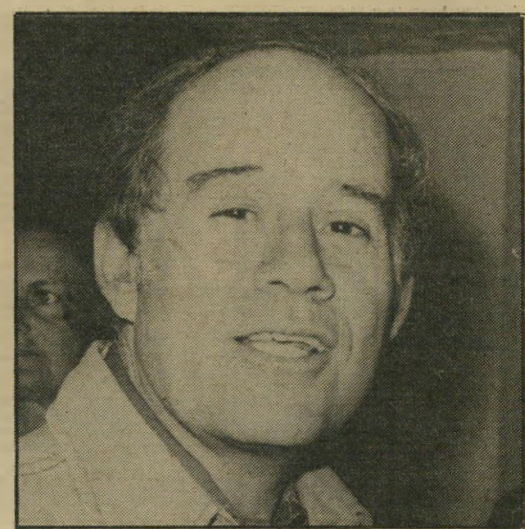
אני כותב למרות שאני בפאריס ומתרוצץ בקשר לעבודותי בין פירנצה, באדריבאדן, קלן וקופנהאגן. רציתי להפסיק הכל ולקפוץ ללדת יד. אך ידי קצרה מלהושיע ואיני יודע איך אוכל לעזור.

כאן, בחוץ, אני עושה הכל כדי לעודד את אלה הרואים במצב ובמילחמה טירוף חסר-הגיון וטימטום. זה לא קל, כי גם כאן חוסר-הסובלנות והאלימות משתוללים מול כל גילוי של ספק, של ביקורת ושל שלילת המביצע שנובעים מדאגה אמיתית ומידידות. ידי קצרה מלהושיע, וכמה קשה לדעת שידך קצרה מלהושיע. מה לעשות? במה אוכל לעזור?

אורי, ידידי, אני לוחץ את ידך. נתקענו בין שתי הנהגות של תנועות קיצוניות, תנועות לאומיות שאינן מכירות את הוויתור ואת ההבנה ואינן רוצות להקשיב, שמוכנות לשפוך דם אנשים צעירים ולקפד את פתיל חייהם בשל סיסמות נבובות. לאן נגיע? מהו המחיר? וכמה אנו אוהבים את ההרים, החופים והמיד-בריות. כמה אנחנו אוהבים את הארץ הזאת, ומה יהיה עליה? היכן המסורת הנפלאה של היהדות?

גשר בין העמים

קראתי בעניין רב את ספרך הטוב מילחמת היום השביעי. קראתי גם כי ביקרת את המנהיג הפלסטיני

דני קרוון

יאסר ערפאת בבירות. אני מבקש לברך אותך על כך בשם אירגוננו, הנלחם למען חרותם ולמען עצמאותם של כל העמים, על מיפעליך בדרך לחיפוש שלום במזרח-התיכון.

דרך אגב, אירגוננו היה משוכנע תמיד כי אותם מעשים אשר נעשו על-ידי מר הנרי קיסינג'ר, הנשיא המנוח אנוור אל-סאדאת וראש-המשלה הישראלי מר מנחם בגין, היו ביזבוז זמן רב, שכן הם נמנעו מלבוא במגע עם אש"ף, כשם שהם התעלמו מן הבעיה הישראלית-פלסטינית.

כפי שאנו רואים, ראש-המשלה הישראלי, מר מנחם בגין, ושר-המילחמה שלו איבדו כל חוש של מציאות בנוגע לבעיית המזרח-התיכון, כשם שעשו

הנאצים בפולין במשך המלחמה העולמית השנייה. אנו מנסים בכל האמצעים למנוע אסון זה, ואנו משוכנעים כי העם אשר יפסיד יותר מכל האחרים אם יצליחו בגין ושרון, יהיה העם היהודי, משום שהשינאה נגדם רבה עתה יותר ממה שהיתה לפני מילחמת העולם השנייה!

אין אנו יכולים להתיר שהמון האנושי ייעלם או ישתגע, משום שחבורה של פוליטיקאים רעים מנסה להכרית כל שיתוף-פעולה ואחוזה בין העמים.

ארווין רייך, הוועדה למען החרות, סטודיו-ניגו

היחיד והקבוצה

אני כותב אלך כדי לומר לך עד כמה אני מעריך ומעריך את עמדתך. יש מעט מדי אנשים אשר להם אומץ-הלב שמקורו באמונתם, ואשר מביעים את אמור-נתם בפניו של עולם עויין.

אחת הבעיות החשובות ביותר שהאדם חייב ליישבן היא בעניין האיזון הנכון שבין היחיד ושאפיותיו מחד, ובין הקבוצה שאליה הוא משתייך מאידך. אני מודאג באמת, משום שנראה כאילו איננו מבחינים עוד כיעד זה — ודווקא בשנות ה-80, יותר מאשר אי-פעם בעבר. כל אדם שעמדתו אינה תואמת את עמדתה של הקהילה הדתית, הלאומית, המיקצועית וכו', מסווג בפשטות כ"בוגד", והריהו גומת, או למצער מדוכא, כאשר נטיותיו חוצות את גבולות הקבוצה שהוא משתייך אליה.

האם נכשל החינוך? לדעתי הוא נכשל. בכל העולם מפנה היחיד את מקומו לקהילה, מגן-הילדים ואילך, ולבסוף מוצאים את "הקהילה" שבהליכה למילחמה, ללא מחשבה וללא שאלות, ויורים ביחידים אלמוניים, שלרוע מזלם שייכים לקבוצה הלא-יכונה. (איני מתייחס רק למזרח התיכון. הדברים נכונים גם לגבי צפון-אירלנד, איי פוקלנד, אריתריאה ועוד).

אנו יכולים רק לקוות ורק לעמול למען עתיד שבו לחצה של המדינה ודומותיה ישוב וייחלש, כך שקהילות שונות, המורכבות מיחידים, שמתייחסים אליהם כער-כס, יעשו במדינה שימוש כגיימסווכך בלבד, ולא כשומר-ראש, מורה ושוטר.

איני יכול להוסיף עוד, אלא לומר לך שאהיה בין אלה אשר יתייצבו לצידך אם ישפטו אותך משום שהיית מה שהינך, ועמדת איתן למען רעיונות השלום שלך. מי יתן ותצליח.

ד"ר האנס ובר, שווייץ

כל חייל ניתח את האירוע. הפקנו לקחים. אסור שדברים כאלה ישברו אותנו. מוכרחים להמשיך. המגע עם המישפחה — לא מאחל לאף אחד לעבור כזה דבר. היה קשה מאוד. המטרה שלנו: להחזיק את המישפחה הזאת.

מייד אחרי המקרה חזרנו לירות עם שני צוותים. היו פגיעות במטרות.

היה חשוב לסגור איתם את החשבון מייד. זה היה חשוב מאוד מבחינה מוראלית.

גבר

יש איזה דבר מוזר בקשר לגבר. מצפים ממנו להיות חזק וקשה ושתקן, כמו קבר. אבל כששמים מעליו את המצבה רואים שבעצם זה אותו הדבר. ואין שום הבדל בין אשה וגבר כשהם כבר בקבר. עמיחי ישראלי, ראש-פינה

בצורה הזאת זה רק מוסיף להם ולא לנו. כשאתה מרפה מהמחבל הוא נושם. כשאתה לוחץ אותו הוא זועק.

פיתאום התחילו פגזים לנחות עלינו ישר לתוך העמדה. הפגז נפל לא רחוק ממנו והוא חטף פגיעה ישירה ממש. בנוסף לכך עף המצריח עוד חייל אחד, הסגן שלו. גם נפצע עוד חייל אחד, פצוע קשה.

התחילו לטפל בפצוע השני. את עופר ניסו להחיות — ולא עזר שום דבר. אני אחזתי בו. זה היה קשה מאוד אני מפקד הסוללה מפברואר. אין לך ברירה. אחרי כמה שניות אתה יודע שהוא מת. אין לך זמן לחשוב על זה באותו רגע.

אותו לילה כינסתי את החיילים. הרגשתי שמוכרחים להתפרק.

עוד תצעד על רגליך

"אני טיפדתי כך כשנפגעת בי ששת הימים — אמר החובש הי פצוע דנת'קה ניר. גיורא חזן, כיום איש מילואים, נפגע ברגלו כפי שנפגע ניר בשעתו — וביקש להי וועץ בו בקשר לרפוי פציעתו." ("רעיונות אחרונות" 15 ביולי 1982)

זה היה קטע לא רגיל: רק אל תסכים לקטיעה, אמר החייל הוותיק לחייל המתחיל. אל תוותר. אל תיתן להם לקטוע את רגלך. שמע בקולי, זה אפשרי, שא את כאבך. עשרים ניתוחים, שלושים ניתוחים, שא את כאבך.

למילחמה הבאה, רב טוראי, עוד תצעד על רגלך!

שיר-עם

"העלו את האורות. אינני רוצה לחזור הביתה בחשיכה." (או' הנרי, על ערש דווי, בעיקבות שיר-עם אמריקאי) "הדלק את כל האורות" אמר הפצוע לטייס המסוק